

HRVATSKI SABOR

1791

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OZNAKAMA IZVORNOSTI, OZNAKAMA ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA I OZNAKAMA TRADICIONALNOG UGLEDA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 19. lipnja 2009. godine.

Klasa: 011-01/09-01/103

Urbroj: 71-05-03/1-09-2

Zagreb, 23. lipnja 2009.

Predsjednik
Republike
Hrvatske
Stjepan Mesić,
v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OZNAKAMA IZVORNOSTI, OZNAKAMA ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA I OZNAKAMA TRADICIONALNOG UGLEDA POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

Članak 1.

U Zakonu o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (»Narodne novine«, br. 84/08.) u članku 4. stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Posebne uvjete za sirovine i hranu za životinje iz stavka 3. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar nadležan za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: ministar).«

Članak 2.

U članku 6. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Da bi mogao dobiti oznaku izvornosti ili oznaku zemljopisnog podrijetla, poljoprivredni ili prehrambeni proizvod mora biti u skladu sa specifikacijom proizvoda (u daljnjem tekstu: specifikacija).«

U stavku 2 točka g) mijenja se i glasi:

»g) naziv i adresu ovlaštenog tijela koje provjerava sukladnost s odredbama specifikacije i njegove specifične zadaće,«

U točki h) iza riječi: »označavanja« dodaju se riječi: »i način stavljanja na tržište«.

Članak 3.

U članku 7. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) U smislu ovoga Zakona pod pojmom »skupina« podrazumijeva se svako udruženje proizvođača ili prerađivača istog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda bez obzira na njihov pravni oblik ili sastav. U skupini mogu sudjelovati i druge zainteresirane strane. Uvjeti pod kojima se fizička ili pravna osoba može smatrati skupinom provedbenim propisom propisuje ministar.«

Stavak 6. mijenja se i glasi:

»(6) Način podnošenja zahtjeva, dodatne podatke koje sadrži zahtjev i dokumente koje je potrebno priložiti zahtjevu provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 4.

U članku 8. stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Ministar provedbenim propisom detaljno propisuje način i uvjete provođenja postupka registracije oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla, kao i sadržaj i način objave zahtjeva sukladno stavku 4. ovoga članka.«

Članak 5.

U članku 9. stavku 1. riječi: »nastan ili boravište« zamjenjuju se riječima: »sjedište ili prebivalište.«

Stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Ukoliko Ministarstvo ne zaprimi niti jedan prigovor u skladu sa stavkom 3. i 4. ovoga članka, Povjerenstvo predlaže ministru donošenje rješenja o registraciji oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla.«

Stavci 7., 8. i 9. mijenjaju se i glase:

»(7) Ukoliko zainteresirane strane ne postignu dogovor, Povjerenstvo predlaže ministru prihvaćanje ili odbijanje zahtjeva za registraciju, te daljnje postupanje u pogledu zahtjeva za registraciju, uvažavajući mišljenje podnositelja zahtjeva i podnositelja prigovora, o čemu ministar donosi rješenje.

(8) Naziv oznake registrirane rješenjem iz stavka 5. i 7. ovoga članka Ministarstvo objavljuje u »Narodnim novinama«.

(9) Ministar provedbenim propisom detaljno propisuje način podnošenja prigovora, rokove u postupku prigovora i detaljan postupak povodom prigovora.«

Dodaje se stavak 10. koji glasi:

»(10) Ministar provedbenim propisom propisuje mjesto i način objave rješenja o registraciji oznake iz stavka 5. i 7. ovoga članka.«

Članak 6.

Članak 10. mijenja se i glasi:

»(1) Nakon donošenja rješenja iz članka 9. stavka 5. i 7. ovoga Zakona registrirana oznaka izvornosti upisuje se u Registar oznaka izvornosti, a registrirana oznaka zemljopisnog podrijetla upisuje se u Registar oznaka zemljopisnog podrijetla.

(2) Sadržaj, oblik i način vođenja Registara iz stavka 1. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 7.

Članak 11. mijenja se i glasi:

»(1) Naziv koji je registriran u skladu s odredbama ovoga Zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju njega, koje se odnose na oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla, može koristiti svaki proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda sukladno odgovarajućoj specifikaciji.

(2) Nakon registracije oznake svaki proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda može podnijeti zahtjev za upis u Upisnik korisnika registriranih oznaka izvornosti ili Upisnik korisnika registriranih oznaka zemljopisnog podrijetla nakon što je proveden postupak utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom na temelju članka 38. ovoga Zakona.

(3) Ministar izdaje svakom pojedinom proizvođaču ili prerađivaču rješenje o upisu u pripadajući upisnik po završenom postupku upisa u Upisnike iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Postupak upisa i brisanja u Upisnike iz stavka 2. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.

(5) Sadržaj, oblik i način vođenja upisnika iz stavka 2. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 8.

U članku 12. stavku 4. iza riječi: »nadležna« riječ: »javna« briše se.

Stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Ministar provedbenim propisom propisuje uvjete i način postupka podnošenja zahtjeva za izmjenu i dopunu specifikacije te utvrđuje što uključuje manje izmjene jedinstvenog dokumenta i način njihove objave.«

Članak 9.

U članku 13. iz stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Povjerenstvo iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona provodi postupak za proglašavanje rješenja o registracije oznake ništavim.«

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Ministarstvo objavljuje u »Narodnim novinama« poništenje naziva registrirane oznake koja je rješenjem iz stavka 1. ovoga članka proglašena ništavnom.«

Članak 10.

Članak 16. mijenja se i glasi:

»(1) Svaki poljoprivredni ili prehrambeni proizvod proizveden ili prerađen u skladu sa specifikacijom mora biti označen: nazivom, oznakom i znakom.

(2) Pod pojmom »Naziv« podrazumijeva se naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda iz specifikacije koji je registriran.

(3) Pod pojmom »Oznaka« podrazumijeva se navod »OZNAKA IZVORNOSTI« ili »OI«, odnosno »OZNAKA ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA« ili »OZP«.

(4) Pod pojmom »Znak« podrazumijeva se znak vizualnog identiteta registrirane oznake poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(5) Proizvođači ili prerađivači koji udovoljavaju uvjetima specifikacije i koji su upisani u pripadajući Upisnik korisnika iz članka 11. stavka 2. ovoga Zakona, obvezni su pri označavanju, oglašavanju ili na drugoj dokumentaciji koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod staviti navode naziva, oznake i znaka.

(6) Izgled i način korištenja znaka iz stavka 4. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 11.

U članku 17. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) U postupku izdavanja znaka plaćaju se naknade troškova koje propisuje ministar.«

Članak 12.

U članku 18. stavku 1. točka c) mijenja se i glasi:

»c) »oznaka tradicionalnog ugleda« označava tradicionalni poljoprivredni ili prehrambeni proizvod kojem se priznaju posebna svojstva kroz registraciju sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega,«

Točka d) mijenja se i glasi:

»d) »skupina« podrazumijeva svako udruženje proizvođača ili prerađivača istog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda bez obzira na njihov pravni oblik ili sastav. U skupini mogu sudjelovati i druge zainteresirane strane.«

U stavku 2. riječi: »njegove fizikalne, kemijske, mikrobiološke ili organoleptičke značajke«, zamjenjuju se riječima: »njegova fizikalna, kemijska, mikrobiološka ili organoleptička svojstva.«

Stavak 5. briše se.

Članak 13.

U članku 19. stavku 2. riječi: »pridržavaju specifikacije« zamjenjuju se riječima: »udovoljavaju specifikaciji«.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

» (3) Upis u Registar iz stavka 1. ovoga članka provodi se nakon donošenja Rješenja o registraciji oznake tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.«

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 14.

U članku 20. stavku 1. riječi: »i/ili« zamjenjuju se riječju »ili«.

Članak 15.

U članku 22. stavku 1. iza riječi: »tradicionalnog ugleda« riječ: »(OTU)« briše se.

Članak 16.

U članku 25. stavku 1. riječi: »nastan ili boravište« zamjenjuju se riječima: »poslovni nastan ili prebivalište«.

Stavak 5. i 6. mijenjaju se i glase:

»(5) Ukoliko Ministarstvo ne zaprimi niti jedan prigovor u skladu sa stavkom 3. i 4. ovoga članka, Povjerenstvo iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona predlaže ministru donošenje rješenja o registraciji oznake tradicionalnog ugleda i registrirani naziv se upisuje u Registar iz članka 19. ovoga Zakona.

(6) Naziv oznake registrirane rješenjem iz stavka 5. i 8. ovoga članka Ministarstvo objavljuje u »Narodnim novinama«.

Stavak 8. mijenja se i glasi:

»(8) Ukoliko zainteresirane strane ne postignu dogovor, Povjerenstvo predlaže ministru prihvatanje ili odbijanje zahtjeva za registraciju, te daljnje postupanje u pogledu zahtjeva za registraciju uvažavajući mišljenje podnositelja zahtjeva i podnositelja prigovora o čemu ministar donosi rješenje.«

Stavak 9. briše se.

Dosadašnji stavak 10. koji postaje stavak 9. mijenja se i glasi:

»(9) Ministar provedbenim propisom detaljno propisuje način ulaganja prigovora, rokove u postupku prigovora i detaljan postupak povodom prigovora.«

Dodaje se stavak 10. koji glasi:

»(10) Ministar provedbenim propisom propisuje mjesto i način objave rješenja o registraciji oznake iz stavka 5. i 8. ovoga članka.«

Članak 17.

U članku 26. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Povjerenstvo iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona provodi postupak za proglašavanje rješenja o registraciji oznake ništavim.«

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 5. mijenja se i glasi:

»(5) Ministarstvo objavljuje u »Narodnim novinama« poništenje naziva registrirane oznake koja je rješenjem iz stavka 1. ovoga članka proglašena ništavnom.«

Članak 18.

U članku 27. stavku 5. iza riječi: »objavljuje« riječi: »Narodne novine« brišu se.

U stavku 6. iza riječi: »proizvođače« riječ: »i/« briše se.

U stavku 8. iza riječi: »nadležna« riječ: »javna« briše se.

U stavku 9. iza riječi: »specifikacije« briše se točka i dodaju se riječi: »i način njihove objave«.

Članak 19.

Članak 28. mijenja se i glasi:

»(1) Naziv koji je registriran u skladu s odredbama ovoga Zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju njega, koje se odnose na oznake tradicionalnog ugleda, može koristiti svaki proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda sukladno odgovarajućoj specifikaciji.

(2) Nakon registracije oznake svaki proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda može podnijeti zahtjev za upis u Upisnik korisnika registrirane oznake tradicionalnog ugleda nakon što je proveden postupak za utvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom na temelju članka 38. ovoga Zakona.

(3) Ministar izdaje svakom pojedinom proizvođaču ili prerađivaču rješenje o upisu u pripadajući Upisnik po završenom postupku upisa u Upisnike iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Postupak upisa i brisanja u Upisnik iz stavka 2. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.

(5) Sadržaj, oblik i način vođenja upisnika iz stavka 2. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 20.

Članak 29. mijenja se i glasi:

»(1) Svaki poljoprivredni ili prehrambeni proizvod proizveden ili prerađen u skladu sa specifikacijom mora biti označen nazivom, oznakom i znakom.

(2) Pod pojmom »Naziv« podrazumijeva se naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda iz specifikacije i koji je registriran.

(3) Pod pojmom »Oznaka« podrazumijeva se navod »OZNAKA TRADICIONALNI UGLED« ili »OTU«.

(4) Pod pojmom »Znak« podrazumijeva se znak vizualnog identiteta registrirane oznake poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(5) Proizvođači ili prerađivači koji udovoljavaju uvjetima specifikacije i koji su upisani u Upisnik korisnika iz članka 28. stavka 2. ovoga Zakona, obvezni su pri označavanju, oglašavanju ili na drugoj dokumentaciji koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod staviti navode: naziva, oznake i znaka.

(6) Izgled i način korištenja znaka iz stavka 4. ovoga članka provedbenim propisom propisuje ministar.«

Članak 21.

U članku 30. stavku 1. riječi: »navoda »OZNAKA TRADICIONALNOG UGLEDA« ili odgovarajućim znakom« zamjenjuju se riječima: »oznake i znaka iz članka 29. ovoga Zakona«.

U stavku 2. riječi: »navodom »OZNAKA TRADICIONALNOG UGLEDA« ili odgovarajućim znakom« zamjenjuju se riječima: »oznake i znaka iz članka 29. ovoga Zakona«.

U stavku 3. riječju: »naziv« zamjenjuje se riječju: »navod«.

Članak 22.

U članku 32. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) U postupku izdavanja znaka plaćaju se naknade troškova koje propisuje ministar.«

Članak 23.

U članku 35. stavku 1. iza riječi: »unije« briše se točka i dodaju riječi: »putem Ministarstva.«

Stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) U smislu propisa Europske unije »garantirano tradicionalni specijalitet« u Republici Hrvatskoj je oznaka tradicionalni ugled.«

Stavci 3., 4. i 5. brišu se.

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 3.

U dosadašnjem stavku 7. koji postaje stavak 4. iza riječi: »u propisima Europske unije« dodaju se riječi: »iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, koji se odnosi na tu oznaku«.

U dosadašnjem stavku 8. koji postaje stavak 5. iza riječi: »ili prijevod« dodaje se riječ: »istih«.

Članak 24.

Iza članka 35. dodaje se naslov i članak 35.a koji glasi:

»Članak 35.a

Prigovor

(1) Skupina u smislu ovoga Zakona može podnijeti osnovani prigovor na zahtjev za registraciju oznake izvornosti, oznake zemljopisnog podrijetla ili oznake tradicionalnog ugleda poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda na razini Europske unije koji je podnesen od strane zemlje članice Europske unije ili treće zemlje.

(2) Prigovor se podnosi putem Ministarstva sukladno propisima Europske unije iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, koji se odnosi na tu oznaku.«

Članak 25.

Naslov iznad članka 36. mijenja se i glasi: »Postupak registracije oznaka i podnošenja prigovora na razini Europske unije.«

U članku 36. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Postupak registracije oznaka i podnošenja prigovora na razini Europske unije provodi se sukladno Uredbi Vijeća (EZ-a) br. 510/2006 od 20. ožujka 2006. o zaštiti zemljopisnih oznaka i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i Uredbi Vijeća (EZ-a) br. 509/2006 o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantirano tradicionalnim specijalitetima, te njihovim provedbenim uredbama.«

Članak 26.

Iza članka 36. dodaje se članak 36.a koji glasi:

»Članak 36.a

Troškove nastale u postupka zaštite i prigovora na razini EU iz članka 35. i 36. ovog Zakona snosi skupina.«

Članak 27.

Članak 38. mijenja se i glasi:

»(1) Utvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom provodi se nakon donošenja rješenja o registraciji oznake.

(2) Utvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom iz stavka 1. ovoga članka provode ovlaštene pravne osobe (u daljnjem tekstu: certifikacijska tijela) koje ovlašćuje ministar.

(3) Postupak utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom iz stavka 1. ovoga članka započinje podnošenjem zahtjeva za utvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom certifikacijskom tijelu od strane zainteresiranih fizičkih ili pravnih osoba koje proizvode ili prerađuju poljoprivredni ili prehrambeni proizvod s registriranom oznakom sukladno specifikaciji.

(4) Nakon završenog postupka utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom certifikacijsko tijelo izdaje Potvrdu o sukladnosti proizvoda sa specifikacijom, koju dostavlja podnositelju zahtjeva i Ministarstvu.

(5) Certifikacijsko tijelo iz stavka 2. ovoga članka mora biti akreditirano u skladu s uvjetima odgovarajuće hrvatske norme.

(6) Troškove utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom određuje certifikacijsko tijelo uz suglasnost Ministarstva, a snose ih podnositelji zahtjeva za utvrđivanje sukladnosti sa specifikacijom.

(7) Popis ovlaštenih certifikacijskih tijela objavljuje se u »Narodnim novinama«.

(8) U slučaju kada ovlašteno certifikacijsko tijelo utvrdi značajne nesukladnosti sa specifikacijom, dužno je o tome obavijestiti Ministarstvo.

(9) Ministar provedbenim propisima utvrđuje uvjete kojima moraju udovoljavati certifikacijska tijela, rok za udovoljavanje uvjeta iz stavka 5. ovoga članka, postupak utvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom i postupanje u slučaju iz stavka 8. ovoga članka.«

Članak 28.

U članku 39. stavku 4. iza riječi: »maloprodaje« dodaju se riječi: »i veleprodaje«.

Članak 29.

U članku 40. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Poljoprivredni inspektor ima iskaznicu i znak, a inspektor za kakvoću hrane ima iskaznicu, čime dokazuju svoj službeni status, identitet i ovlasti.«

Članak 30.

U članku 41. stavku 1. točki 3. riječ: »privremeno« briše se te iza riječi: »specifikaciji« riječi: »najduže do šest mjeseci,« brišu se.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Gospodarski inspektor Državnog inspektorata u provođenju inspeksijskog nadzora može zabraniti promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda kada utvrdi da isti nisu označeni i stavljeni na tržište sukladno odredbama članka 16. i članka 29. ovoga Zakona i specifikaciji, te donosi rješenje o zabrani stavljanja na tržište tih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda dok se utvrđeni nedostatak ne otkloni.«

Članak 31.

U članku 48. stavku 3. riječ: »jedan« zamjenjuje se riječju: »dva«, a riječi: »Uvjete i način rada Povjerenstva poslovníkom propisuje ministar.« brišu se.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Upravni spor pokrenut protiv rješenja donesenih na temelju ovoga Zakona ne zadržava izvršenje rješenja.«

Članak 32.

U članku 54. stavku 1. riječi: »do 1. siječanj 2009.« zamjenjuju se riječima: »do 1. siječnja 2010.«.

Članak 33.

Članak 56. briše se.

Članak 34.

Ministar će propise za koje je ovlašten ovim Zakonom donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Postupci za registraciju oznaka izvornosti, oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka tradicionalnog ugleda pokrenuti do stupanja na snagu ovoga Zakona završit će se prema odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega.

Članak 35.

Prilog I. tiskan uz Zakon o oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda (»Narodne novine«, br. 84/08.) zamjenjuje se Prilogom I. koji je tiskan uz ovaj Zakon i njegov je sastavni dio.

Članak 36.

U Prilogu II. tiskanom uz Zakon o oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda (»Narodne novine«, br. 84/08.) iza podstavka 6. točka se zamjenjuje zarezom te se dodaje podstavak 7. koji glasi:

»- sol.«

Članak 37.

U Prilogu III. tiskanom uz Zakon o oznakama izvornosti, zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda (»Narodne novine«, br. 84/08.) iza podstavka 8. točka se zamjenjuje zarezom te se dodaje podstavak 9. koji glasi:

» – pamuk.«

Članak 38.

U članku 57. iza riječi: »Narodnim novinama« briše se zarez i stavlja se točka, a riječi: »osim odredbe članka 36. stavka 1. ovoga Zakona koja stupa na snagu danom prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.« brišu se.

Članak 39.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 310-01/09-01/02

Zagreb, 19. lipnja 2009.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga
sabora
Luka Bebić, v. r.

PRILOG I.

Prilog I. mijenja se i glasi:

Poljoprivredni proizvodi namijenjeni za ljudsku prehranu

- Meso i iznutrice,
- Mesni pripravci i proizvodi od mesa,
- Sirevi,
- Ostali proizvodi životinjskog podrijetla (jaja, med, ostali mliječni proizvodi, ne uključujući maslac, itd.),
- Masti (maslac, margarin, ulja, itd.),
- Voće i povrće, žitarice u prirodnom stanju ili prerađeni,
- Ribe, školjkaši, rakovi i njihovi proizvodi,
- Ostali proizvodi (začini, itd.),
- Vinski ocat«.